

Romantik Partner Çatışma Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Fatma Can¹, Aysun Ergül Topçu², Gökhan Topçu³

Can, F., Ergül Topçu, A. ve Topçu, G. (2022). Romantik Partner Çatışma Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Nesne*, 10(25), 438-455. DOI: 10.7816/nesne-10-25-05

Anahtar kelimeler

Çatışma çözme biçimleri, ilişki istikrarı, aşk tutumları, geçerlik, güvenilirlik

Keywords

Conflict resolution styles, relationship stability, love attitudes, validity, reliability

Öz

Bu çalışmanın amacı, Zacchilli ve arkadaşları (2009) tarafından, romantik ilişkilerde çatışmayı ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan Romantik Partner Çatışma Ölçeği'ni (RPÇÖ) Türkçeye uyarlamaktır. Bu amaçla iki çalışma yürütülmüştür. İlk çalışmada romantik ilişkisi olan (flört, sözlü/nişanlı ve evli) katılımcılara Romantik Partner Çatışma Ölçeği ve Romantik İlişkilerde Çatışma Çözme Stilleri Ölçeği (RİÇÇSÖ) uygulanmıştır. 340 katılımcı (Yaş Ort.=8.08, S=10.56) ile açımlayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin orijinalinde olduğu gibi altı faktörlü yapıya uygun olduğunu göstermiştir: uzlaşma, baskınlık, uzaklaşma, boyun eğme, kaçınma ve etkileşimsel tepkisellik. RPÇÖ ile RİÇÇSÖ arasındaki korelasyon katsayıları -.23 ile .61 arasında değişmiştir. RPÇÖ'nün alt ölçeklerinin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları .76 ile .94 arasındadır. Ölçeğin faktör yapısını doğrulamak için yapılan ikinci çalışmaya romantik ilişkisi olan 336 kişi (Yaş Ort.=25.53, S=9.13) katılmıştır. Katılımcılara RPÇÖ ile birlikte İlişki İstikrarı Ölçeği ve Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği uygulanmıştır. Ölçeğin faktör yapısını test etmek için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ve ilgili değişkenlerle olan korelasyonlar, RPÇÖ'nün çatışma çözme stratejilerinin değerlendirilmesinde güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Romantic Partner Conflict Scale: A Study of Validity and Reliability

Abstract

The aim of this study is to adapt the Romantic Partner Conflict Scale (RPCS), which was developed by Zacchilli and his colleagues (2009) to measure conflict in romantic relationships, into Turkish. For this purpose, two studies were carried out. In the first study, the Romantic Partner Conflict Scale and the Conflict Resolution Styles Scale (CRSS) were applied to the participants in a romantic relationship (dating, engaged and married). Exploratory factor analysis results with 340 participants (Mage=28.08, SDage=10.56) showed that the scale was suitable for the six-factor structure as in the original: compromise, domination, submission, separation, avoidance, and interactional reactivity. The correlation coefficients between the RPCS and the CRSS ranged from -.23 to .61. The Cronbach's alpha internal consistency coefficients of the subscales of the RPCS range from .76 to .94. In order to confirm the factor structure of the scale, 336 romantic individuals (Mage=25.53, SDage=9.13) participated in the second study. The Relationship Stability Scale and Love Attitudes Scale were applied to the participants along with the RPCS. The results of the confirmatory factor analysis performed to test the scale's factor structure and the correlations with the related variables showed that the RPCS is a reliable and valid measurement tool in evaluating conflict resolution strategies.

Makale Bilgisi

Geliş tarihi: 26 Şubat 2022

Düzeltilme tarihi: 30 Haziran 2022

Kabul tarihi: 21 Temmuz 2022

DOI: 10.7816/nesne-10-25-05

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, fatmacan(at)ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0992-5459

² Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, aysunergultopcu(at)karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2657-5983

³ Arş. Gör.Dr., Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, gokhant(at)hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5205-0606

Son yıllarda araştırmacıların yakın ilişkilerde yaşanan çatışmaları anlamaya yönelik çabalarının artarak devam ettiği görülmektedir. Bunun en önemli nedeni, çatışmanın bireylerin psikolojik ve fiziksel iyilik halleri ile aile ilişkileri üzerindeki olumsuz etkileridir (Ergül ve Güre, 2012; Ergül Topçu ve Güre 2021; Fincham, 2003; Fincham ve Beach, 1999; Kiecolt-Glaser ve Wilson, 2017). Yakın ilişkiler yazını incelendiğinde, çatışma kavramının çok farklı biçimlerde tanımlandığı görülmektedir. Bu tanımlardan birine göre, çatışma bir kişinin eylemleri diğer kişinin eylemleri tarafından engellendiğinde ortaya çıkan kişilerarası bir süreçtir (Kelley ve ark., 1983). Brickman'a (1974) göre ise çatışma, kaynaklar (para ve zaman gibi) paylaşılırken bir tarafın aldığı miktar arttıkça diğerinin payına düşen miktarın azaldığı durumların bir sonucudur.

Romantik ilişkilerde günlük hayatın bir parçası olan birçok konu çatışma ve anlaşmazlıklara neden olabilmektedir. Bu nedenlerden bazıları, ev işlerini kimin yapacağı, zamanın nerede, nasıl ve kimlerle geçirileceği, aile bütçesinin idaresi, çocuklar, akrabalar, arkadaşlar, çiftlerin kişilik özellikleri olabilir (Fincham, 2003; Hendrick, 2016). Romantik ilişkilerin çoğunda değişen derecelerde görülen çatışmanın genellikle olumsuz ve kaçınılması gereken bir durum olduğu düşünülür. Ancak araştırmacılar, çatışmanın bir dereceye kadar bütünüyle gerekli ve normal olduğu konusunda görüş birliği içerisindeyler. Diğer bir deyişle, çatışma romantik ilişkilerdeki doğal etkileşimlerin bir sonucu olup kişilerarası ilişkilerin gelişimi ve ilişkilerde uyumun desteklenmesi açısından olumlu bir durum olarak kabul edilmektedir (Grych ve Fincham, 1990; Gottman, 1993; Kurdek, 1994; Özen ve ark., 2016; Şahin ve ark., 2009; Zacchilli ve ark., 2009). Bu noktada, romantik ilişkilerde çiftlerin aralarındaki çatışmaları çözme biçimlerinin çok daha önemli olduğu görülmektedir.

Çatışma çözme biçimleri konusunda alan yazında çok sayıda sınıflama bulunmaktadır. Örneğin, Kilmann ve Thomas (1977), rekabet (competing), kaçınma (avoiding), uyma (accommodating), iş birliği (collaborating) ve uzlaşma (compromising) olmak üzere beş farklı çatışma çözme biçimi tanımlamışlardır. Rusbult ve Zembrodt (1983), Hirschman'ın (1970) örgütsel tipolojisi temelinde etkinlik/edilgenlik ve yapıcılık/yıkıcılık boyutlarını kullanarak çıkış (exit), konuşma (voice), bağlılık (loyalty) ve yokmuş gibi davranma (neglect) olmak üzere dört boyut tanımlamışlardır. Kurdek (1994) ise, çatışma çözme biçimlerini olumlu problem çözme (positive problem solving), çatışmaya girme (conflict engagement), geri çekilme (withdrawal) ve boyun eğme (compliance) olmak üzere dört grupta ele almaktadır. Zacchilli ve arkadaşları (2009) ise çatışmanın olumlu ya da olumsuz sonuçlanması açısından, çatışma çözme biçimlerini yapıcılık-yıkıcılık boyutunda ele almanın önemini vurgulamaktadırlar. Yapıcı çatışma çözme biçimleri, bir ilişkiyi destekleyen ve geliştiren tepkileri içerirken, yıkıcı çatışma çözme biçimleri ilişkiye zarar veren, yıpratıcı ya da sonlanmasına yol açabilen tepkileri kapsamaktadır. Bu doğrultuda Zacchilli ve arkadaşları (2009) altı çatışma çözme biçimi tanımlamışlardır: uzlaşma (compromise), baskınlık (domination), uzaklaşma (separation), boyun eğme (submission), kaçınma (avoidance) ve etkileşimsel tepkisellik (interactional reactivity).

Bu boyutlardan *uzlaşma*, çatışma sırasında her iki tarafı da memnun edecek şekilde iş birliğine ve müzakereye yönelik eylemleri tanımlamaktadır. *Baskınlık*, taraflardan birinin kontrolü ele geçirme ve tartışmayı kazanma çabalarını ifade etmektedir. *Uzaklaşma*, soruna daha sonra dönme niyetiyle bir yatışma dönemini tanımlamaktadır. *Boyun eğme*, kişinin partnerini memnun etmek ve çatışmayı sonlandırmak amacıyla onun isteklerine boyun eğmesi anlamına gelmektedir. *Kaçınma*, sorun hakkında tartışmaktan

kaçınma ya da çatışmanın varlığını yok sayma anlamına gelmektedir. *Etkileşimsel tepkisellik* ise, partnerler arasındaki sözlü saldırganlık, duygusal değişkenlik ve güven eksikliğini ifade etmektedir. Çatışma çözme biçimlerinden uzlaşma açık bir biçimde yapıcı, baskınlık ve etkileşimsel tepkisellik ise yıkıcı olarak tanımlanmaktadır. Boyun eğme bazen belirgin bir biçimde yıkıcı olabilirken, kaçınma ve uzaklaşmanın yapıcı ya da yıkıcı olduğu tartışmalıdır (Zacchilli ve ark., 2009).

Yapılan çalışmalar ilişkilerde çatışma çözme biçimlerinin anlaşılması ve çatışmanın etkili bir biçimde yönetilmesinin, romantik ilişkilerin niteliği ve sürekliliği açısından önemli olduğunu göstermektedir (örn., Brehm, 1992; Fincham, 2003; Gottman, 1993; Gottman ve Krokoff, 1989; Gottman ve ark., 1977; Uğurlu, 2003). Bu da ilişkilerde çatışma çözme biçimlerinin çok yönlü ve kapsayıcı bir biçimde ölçülmesini önemli kılmaktadır. Bu doğrultuda alan yazında yukarıda değinilen sınıflamalar temelinde farklı ölçme araçları geliştirilmiştir (örn., Responses to Dissatisfaction in Close Relationships Accommodation Instrument, Rusbult ve Zembrodt, 1983; Management of Differences Exercise, Kilmann ve Thomas, 1977; The Conflict Resolution Style Inventory, Kurdek, 1994). Ülkemizde de yakın ilişkilerde bireylerin çatışmayla başa çıkma biçimlerini değerlendirmeye yönelik geliştirilmiş ya da uyarlanmış ölçme araçları bulunmaktadır (bkz., Evlilikte Problem Çözme Ölçeği, Hünler ve Gençöz, 2003; Romantik İlişkilerde Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği, Özen ve ark., 2016; İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği, Taluy, 2018; Çatışma Yönetim Biçimleri Ölçeği, Uğurlu, 2003). Bununla birlikte, Zacchilli ve arkadaşlarının (2009) yapıcılık-yıkıcılık temelinde geliştirdikleri Romantik Partner Çatışma Ölçeği'nin kavramsal açıdan ayırt edici bir özellik taşıdığı ve ek olarak uzaklaşma ve etkileşimsel tepkisellik boyutlarını da içeren bir şekilde daha kapsayıcı olduğu görülmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada, Zacchilli ve arkadaşları (2009) tarafından temel olarak romantik ilişkilerde çatışmayı ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan Romantik Partner Çatışma Ölçeği'nin Türkiye örneklemini üzerinde geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmalar boyun eğme, kaçınma ve uzaklaşmayı yapıcılık-yıkıcılık bağlamında sınıflandırmanın zor olduğunu, diğer bir deyişle bu üç stratejinin bağlam, niyet ve bireysel farklılıklardan etkilenebildiğini göstermektedir (bkz., Zacchilli ve ark., 2009). Bu noktada, çatışma çözme biçimlerinin yapıcılık-yıkıcılık temelinde kültürümüzde nasıl bir örüntü gösterdiğinin ortaya konmasının alan yazına katkı sağlayacağı ve önleme/müdahale programları açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada ikinci olarak çatışma çözme biçimlerinin ilişki istikrarı ve aşk tutumlarıyla ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmalar çatışma çözme biçiminin ilişki doyumu ve sürekliliğini güçlü bir biçimde yordadığını göstermektedir. Diğer bir deyişle, çatışmayı yapıcı bir biçimde ele almak ilişki doyumu ve ilişki sürekliliğini artırırken; çatışmayı yıkıcı bir biçimde ele almak ilişki doyumu ve ilişki sürekliliğini azaltmaktadır (Cramer, 2000; Cramer, 2004; Gottman, 1993; Gottman ve Krokoff, 1989; Kurdek, 1994; Meeks ve ark., 1998; Özen ve ark., 2016; Taluy ve Büyükhahin Sunal, 2016). Çatışma çözme biçimleriyle yakından ilişkili diğer bir kavram, romantik ilişkilerin önemli bir bileşeni olan aşk tutumlarıdır. Araştırmalar, yapıcı çatışma stratejilerinin tutkulu ve özgeci aşk, yıkıcı çatışma stratejilerinin ise oyun gibi aşk biçimiyle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Meeks ve ark., 1998; Richardson ve ark., 1989). Benzer şekilde Zacchilli ve arkadaşları (2009), yapıcı çatışma çözme stratejilerinden uzlaşmanın oyun gibi aşk dışında diğer tüm aşk biçimleriyle pozitif yönde ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda iki ayrı çalışma yürütülmüştür. İlk çalışmada öncelikle RPCÖ'nün yapı geçerliğini sınamak için açımlayıcı faktör analizi ile faktör yapısı incelenmiştir. Daha sonra ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliği benzer başka bir ölçek (RİÇÇSÖ, Özen ve ark., 2016) ile test edilmiştir. RPCÖ'nün güvenilirliğini test etmek için ise Cronbach alfa iç tutarlılık ve iki yarım güvenilirlik hesaplanmıştır. İkinci çalışmada ise doğrulayıcı faktör analizi ile faktör yapısı incelenmiştir. Ardından İlişki İstikrarı Ölçeği

ve Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği kullanılarak, çatışma çözme biçimlerinin ilişki istikrarı ve aşk tutumlarıyla ilişkisine bakılmıştır.

Birinci Çalışma

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini, 224 (%65.9) flört ilişkisi olan, 15 (%4.4) sözlü/nişanlı ve 101 (%29.7) evli olmak üzere toplam 340 kişiden oluşmaktadır. Kadınların yaş ortalaması 26.73 (n=268, S=9.77), erkeklerin yaş ortalaması ise 33.21'dir (n=72, S=11.92). Katılımcıların ilişki süreleri 1 ay ile 42 yıl arasında değişmektedir (Ort.=73.77 ay, S=102.08 ay). Katılımcıların %53.2'si lisans, %35.6'sı lise, %9.4'ü lisansüstü, %3'ü ortaokul ve %1.5'i ilkokul mezunudur. Algıladıkları ekonomik sınıf sorulduğunda katılımcıların %47.6'sı kendilerini orta, %19.7'si üst-orta, %18.8'i alt, %2.4'ü üst ve %11.5'i' diğer ekonomik sınıfa ait olarak belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Romantik Partner Çatışma Ölçeği (RPCÖ): RPCÖ, insanların romantik ilişkilerindeki çatışma çözme biçimlerini belirlemek amacıyla, Zacchilli ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilmiştir. RPCÖ uzlaşma, baskınlık, boyun eğme, uzaklaşma, kaçınma ve etkileşimsel tepkisellik olmak üzere altı farklı çatışma çözme biçimini ölçmektedir. RPCÖ uzlaşma 14, baskınlık 6, uzaklaşma 5, boyun eğme 5, kaçınma 3 ve etkileşimsel tepkisellik 6 madde olmak üzere toplam 39 maddeden oluşmaktadır. RPCÖ'nün alt ölçeklerinin Cronbach alfa katsayıları uzlaşma için .96, baskınlık için .91, uzaklaşma için .89, boyun eğme için .88, kaçınma için .84 ve etkileşimsel tepkisellik için .88'dir. Katılımcılardan her bir ifadenin kendileri için uygunluk derecesini, beş basamaklı Likert tipi ölçek üzerinde (1=Hiç katılmıyorum, 5=Çok katılıyorum) değerlendirmeleri istenmektedir. RPCÖ'nün bir alt ölçeğinden alınan puanların artması, o çatışma biçiminin tercih edildiği anlamına gelmektedir.

Romantik İlişkilerde Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği (RİÇÇSÖ): RİÇÇSÖ romantik ilişkilerde kullanılan çatışma çözme stillerini ölçmek amacıyla Özen ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek olumsuz çatışma çözme, boyun eğme, geri çekilme ve olumlu çatışma çözme olmak üzere dört faktörden ve toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Yapılan iki ayrı çalışmada alt ölçeklerin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları olumlu çatışma çözme stilleri için .80 ile .77, olumsuz çatışma çözme stilleri için .82 ile .81, geri çekilme alt boyutu için .74 ile .75, boyun eğme alt boyutu için ise .73 ile .80 olarak bulunmuştur.

İşlem

Ölçek maddeleri Türkçeye üç araştırmacı tarafından, birbirlerinden bağımsız olarak çevrilmiştir. Ardından en uygun çeviri cümleleri seçilerek oluşturulan Türkçe formun İngilizceye geri çevirisi ise İngilizce ve Türkçeye hakim iki ayrı psikolog tarafından yapılmıştır. Geri çeviriler araştırmacılar tarafından orijinal maddelerle karşılaştırılmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir. Araştırma için Bolu Abant İzzet Baysal

Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Etik Kurulu'ndan (01.06.2021 tarihli, 2021/06 sayılı toplantı, protokol no. 2021/208) gerekli izinler alındıktan sonra katılımcılara Surveey programı kullanılarak çevrimiçi ulaşılmıştır. Ölçekler sunulmadan önce katılımcılara bilgilendirilmiş onam metni sunulmuş ve araştırmaya katılmayı kabul eden kişiler ile uygulamaya devam edilmiştir. Bu katılımcılardan ilişkisi olduğunu (flört, sözlü/nişanlı ya da evli) bildirenler araştırmaya dahil edilmiştir. Ölçeklerin doldurulması yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

Birinci Çalışma

Bulgular

Madde-Toplam Korelasyonları

Ölçeğin madde-toplam korelasyonları incelendiğinde etkileşimsel tepkisellik boyutunda yer alan bir maddenin (orijinal ölçekte 21. madde) diğer maddelere oranla madde-toplam korelasyon katsayısının çok düşük olduğu ($r = .17$) ve bu maddenin silinmesi durumunda güvenirlik katsayısının arttığı gözlenmiştir. Bu bulgular göz önüne alınarak 21. madde (Partnerimle çatışmak bana çok acı verir.) bu araştırmanın ilerleyen aşamalarında analizlere alınmamıştır. Kalan maddelerin madde-toplam korelasyonlarının uzlaşma için .50 ile .84, baskınlık için .43 ile .72, boyun eğme için .56 ile .81, uzaklaşma için .51 ile .73 kaçınma için .57 ile .78 ve etkileşimsel tepkisellik için .44 ile .67 arasında olduğu gözlenmiştir. Madde-toplam korelasyonları arzu edildiği şekilde .40'ın üzerinde bulunmuştur. Tüm alt ölçeklerin madde-toplam korelasyonları Tablo 1'de sunulmuştur.

Açımlayıcı Faktör analizi

RPÇÖ'nün yapı geçerliğini incelemek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. RPÇÖ'nün faktör analizine uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmış ve analiz sonucunda elde edilen KMO değeri .89 olarak bulunmuştur. Bu değer .60'ın üzerinde olduğu için faktör analizinin yapılabileceğini göstermektedir. Ayrıca Bartlett Sphericity testi verilerin anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur ($\chi^2=7730.68$, $df=703$, $p < .001$). RPÇÖ'nün yapı geçerliği konusunda bilgi edinebilmek için promax eksen döndürme tekniği kullanılarak temel bileşenler faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, özdeğeri 1'in üzerinde olan ve özdeğer grafiğinin (scree plot) işaret ettiği altı faktör bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin bu altı faktörlü yapı toplam varyansın %62.80'ini açıklamaktadır. Faktörler ve maddelere ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, uzlaşma boyutuna karşılık gelen birinci faktör varyansın %25.55'ini (özdeğer=9.71); baskınlık boyutuna karşılık gelen ikinci faktör varyansın %11.74'ünü (özdeğer=4.46); boyun eğme boyutuna karşılık gelen üçüncü faktör varyansın %9.4'ünü (özdeğer=3.57); uzaklaşma boyutuna karşılık gelen dördüncü faktör varyansın %7.21'ini (özdeğer=2.74); kaçınma boyutuna karşılık gelen beşinci faktör varyansın %4.93'ünü (özdeğer=1.87) ve etkileşimsel tepkisellik boyutuna karşılık gelen altıncı faktör varyansın %3.97'sini (özdeğer=1.51) açıklamıştır. Orijinal ölçekte etkileşimsel tepkisellik boyutunda yer alan "Çatışma yaşadığımızda, partnerime sözel olarak saldırırım." maddesi, bu çalışmada etkileşimsel tepkisellik boyutuna yüklenmezken, baskınlık boyutuna .39 ile yüklenmiştir. Söz konusu maddenin faktör yükü ve baskınlık boyutunda yer alan maddelerle ilişkisi dikkate alınarak baskınlık boyutunda kullanılmasına karar verilmiştir.

Tablo 1

*RPÇÖ'nün Ortalamaları, Standart Sapmaları, Madde-Toplam Korelasyonları, Faktör Yükleri, Açıklanan Varyans Yüzdeleri ve İç Tutarlılık ile İki Yarım Güvenirlik Katsayıları (r)**

Maddeler	Ort.	S	Madde-toplam	Faktörler**					
				F1	F2	F3	F4	F5	F6
1. İkimiz açısından da kabul edilebilir çözümler bulmaya çalışırız.	4.07	.93	.73	.75					
2. Çatışmayı genellikle sorun hakkında konuşarak çözeriz.	4.03	1.00	.69	.72					
3. Çatışmalarımız genellikle bir uzlaşmaya vardığımızda biter.	3.87	1.06	.62	.71					
4. Partnerim ve ben anlaşmazlık yaşadığımızda, konuyu her iki açıdan da düşünürüz.	3.80	1.08	.69	.68					
5. Çatışmayı çözmek için bir uzlaşmaya varmaya çalışırız.	4.07	.91	.78	.80					
6. Partnerimle aramızdaki çatışmaları çözmenin en iyi yolu uzlaşmadır.	4.17	.90	.50	.61					
7. Partnerim ve ben anlaşmazlıklarımızı çözmek için müzakere ederiz.	3.84	.98	.65	.76					
8. Anlaşmazlığı çözmek için partnerimle bir orta noktada buluşmaya çalışırım.	4.10	.90	.66	.74					
9. Partnerimle aramızdaki çatışmayı çözmenin en iyi yolu ortak bir zeminde buluşmaktır.	4.12	.86	.57	.62					
10. Anlaşmazlık yaşadığımızda, her ikimizi de memnun edecek bir çözüm bulmaya çalışırız.	3.97	.98	.75	.75					
11. Partnerim ve ben çatışma yaşadığımızda, verdiğimiz karardan her ikimizin de mutlu olması için iş birliği yaparız.	3.95	1.02	.73	.70					
12. Partnerim ve ben aramızdaki sorunları çözmek için ortak bir zeminde buluşmaya çalışırız.	4.00	.90	.83	.85					
13. Bir sorunumuz olduğunda ikimiz açısından da en iyi çözüme ulaşmak için iş birliği yaparız.	3.96	.93	.84	.88					
14. Çatışma durumunda ortak bir çözüme ulaşabilmek için iş birliği yapmaya çalışırız.	3.98	.91	.80	.87					
22. Çatışma yaşadığımızda, partnerime sözle olarak saldırırım.	2.73	1.29	.43		.39				
29. Tartıştığımızda ya da kavga ettiğimizde kazanan taraf olmaya çalışırım.	2.45	1.28	.71		.81				
30. Tartıştığımızda kontrolü ele geçirmeye çalışırım.	2.62	1.28	.70		.83				
31. Partnerimin bir tartışmada haklı çıkmasına nadiren izin veririm.	2.21	1.16	.67		.77				
32. Anlaşmazlık yaşadığımızda amacım partnerimi haklı olduğuma ikna etmektir.	2.58	1.35	.70		.73				
33. Tartıştığımızda partnerimin kontrolün bende olduğunu bilmesini sağlarım.	2.30	1.19	.72		.88				
34. Çatışma yaşadığımızda partnerimi en iyi olduğunu düşündüğüm çözümü seçmeye zorlarım.	2.50	1.21	.58		.63				
35. Çatıştığımızda genellikle partnerime boyun eğirim.	1.91	.98	.78			.85			
36. Tartışmaları çözmek için partnerimin isteklerine boyun eğirim.	1.95	1.05	.81			.88			
37. Bazen sadece çatışmanın sona ermesi için partnerimle anlaşırım.	2.84	1.27	.56			.58			
38. Tartıştığımızda kendimden daha çok partnerimin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırım.	2.34	1.17	.73			.84			
39. Bir konuda anlaşamadığımızda partnerimin dediğine uyarım.	2.41	1.08	.78			.87			
24. Çatışma yaşadığımızda, "sakinleşme dönemi" için bir süre birbirimizden ayrı kalırız.	2.93	1.29	.68				.77		
25. Anlaşmazlık yaşadığımızda, sorunu her iki taraf açısından da düşünebilmek için bir süre ayrı kalmaya çalışırız.	2.87	1.29	.73				.82		
26. Çatışma yaşadığımızda, konuyu daha sonra tartışmak üzere, sakinleşmek için birbirimize zaman tanırız.	3.35	1.12	.51				.73		
27. Çatışma yaşadığımızda uzaklaşırsınız fakat onu daha sonra ele almayı bekleriz.	2.99	1.17	.59				.75		
28. Bir süre ayrı kalmak çatışmalarımızın soğuması için iyi bir yöntemdir.	3.03	1.29	.58				.70		
15. Partnerim ve ben tartışmalardan kaçınmaya çalışırız.	3.23	1.19	.57					.75	
16. Partnerimle anlaşmazlığa düşmekten kaçınırım.	3.20	1.21	.78					.88	
17. Partnerimle çatışma yaşamaktan kaçınırım.	3.29	1.22	.74					.86	
18. Partnerimle anlaşamadığımızda yüksek sesle tartışırız.	2.44	1.25	.52						.66
19. Çatışmalarımız genellikle oldukça uzun sürer.	2.08	1.05	.61						.71
20. Partnerimle sık sık çatışma yaşarız.	2.18	1.12	.67						.77
23. Partnerimle sık sık tartışırız çünkü ona güvenmem.	1.64	1.00	.44						.44
Özdeğer				9.71	4.46	3.57	2.74	1.87	1.51
Açıklanan varyans (%)				25.55	11.74	9.40	7.21	4.93	3.97

İç tutarlılık katsayısı	.94	.87	.89	.83	.83	.76
İki yarım güvenirlik katsayısı	.91	.83	.85	.78	.78	.73

*Korelasyonlar $p < .01$ düzeyinde anlamlıdır.

**1. faktör uzlaşma, 2. faktör baskınlık, 3. faktör boyun eğme, 4. faktör uzaklaşma, 5. faktör kaçınma, 6. faktör etkileşimsel tepkisellik

Açımlayıcı faktör analizinden elde edilen altı boyut arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 2’de gösterilmektedir. Görüldüğü gibi, alt boyutlar arasındaki korelasyon katsayıları -.44 ile .43 arasında değişmektedir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda, açımlayıcı faktör analizi sonucunda 38 maddeden oluşan ve altı alt boyut içeren bir ölçme aracı elde edilmiştir.

Tablo 2
RPCÖ’nün Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyonlar

	1	2	3	4	5	6
1. Uzlaşma	-	-.25**	-.18**	-.02	.19**	-.44**
2. Baskınlık		-	.23**	.04	-.16*	.43**
3. Boyun eğme			-	.17**	.23**	.34**
4. Uzaklaşma				-	.09	.17**
5. Kaçınma					-	-.14**
6. Etkileşimsel tepkisellik						-
Ort.	55.93	17.38	11.45	15.16	9.72	8.35
S	10.02	6.55	4.62	4.73	3.14	3.37

* $p < .05$, ** $p < .01$

İç Tutarlılık Güvenirliği

RPCÖ’nün alt ölçeklerinin güvenirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa iç tutarlık ve iki yarım güvenirlik katsayıları hesaplanmış ve değerler Tablo 1’de gösterilmiştir. RPCÖ’nün alt ölçeklerinin Cronbach alfa katsayıları uzlaşma için .94, baskınlık için .87, boyun eğme için .89, uzaklaşma için .83, kaçınma için .83 ve etkileşimsel tepkisellik için .76 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçeklerin iki yarım güvenirlikleri sırasıyla .91, .83, .85, .78, .78 ve .73’tür.

Ölçüt Geçerliği

RPCÖ’nün ölçüt geçerliğini test amacıyla alt ölçeklerden elde edilen toplam puanlar ile RİÇÇSÖ alt ölçeklerinden elde edilen toplam puanlar arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Bu ilişkiler Tablo 3’te verilmiştir. Tablo 3’te görüldüğü gibi RPCÖ’nün ‘uzlaşma’ alt boyutu ile RİÇÇSÖ’nün ‘olumsuz çatışma çözme stilleri’ ($r = -.23$) ve ‘olumlu çatışma çözme stilleri’ ($r = .44$) alt boyutları arasında; RPCÖ’nün ‘baskınlık’ ve RİÇÇSÖ’nün ‘olumsuz çatışma çözme stilleri’ ($r = .57$) ve ‘olumlu çatışma çözme stilleri’ ($r = -.21$) alt boyutları arasında; RPCÖ’nün ‘boyun eğme’ ve RİÇÇSÖ’nün ‘olumsuz çatışma çözme stilleri’ ($r = .20$), ‘olumlu çatışma çözme stilleri’ ($r = -.11$), ‘boyun eğme’ ($r = .61$) ve ‘geri çekilme’ ($r = .16$) alt boyutları arasında; RPCÖ’nün ‘uzaklaşma’ ve RİÇÇSÖ’nün ‘boyun eğme’ ($r = .13$) ve ‘geri çekilme’ ($r = .43$) alt boyutları arasında; RPCÖ’nün ‘kaçınma’ ve RİÇÇSÖ’nün ‘olumsuz çatışma çözme stilleri’ ($r = -.12$), ‘boyun eğme’ ($r = .45$) ve ‘geri çekilme’ ($r = .17$) alt boyutları arasında; RPCÖ’nün ‘etkileşimsel tepkisellik’ ve RİÇÇSÖ’nün ‘olumsuz çatışma çözme stilleri’ ($r = .55$), olumlu çatışma çözme stilleri’ ($r = -.16$) ve ‘boyun eğme’ ($r = .13$) alt boyutları arasında anlamlı korelasyon değerleri bulunmuştur. Bu iki ölçeğin alt boyutlarının birbirleri ile anlamlı bir şekilde ilişkili olması uyarlanan ölçeğin ölçüt geçerliğini desteklemektedir.

Tablo 3

RPÇÖ Alt Ölçekleri ile RİÇÇSÖ Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyonlar

RPÇÖ alt ölçekleri	RİÇÇSÖ alt ölçekleri			
	Olumsuz çatışma çözme stilleri	Olumlu çatışma çözme stilleri	Boyun eğme	Geri çekilme
Uzlaşma	-.23**	.44**	-.00	-.00
Baskınlık	.57**	-.21**	.00	.03
Boyun eğme	.20**	-.11*	.61**	.16**
Uzaklaşma	.08	.02	.13*	.43**
Kaçınma	-.12*	.07	.45**	.17**
Etkileşimsel tepkisellik	.55**	-.16**	.13**	-.03

* $p < .05$, ** $p < .01$

Birinci Çalışma

Tartışma

RPÇÖ'nün faktör yapısını belirlemek amacıyla yürütülen açımlayıcı faktör analizi sonuçları, özgün formda tutarlı olarak ölçeğin altı faktörlü bir yapısının olduğunu ortaya koymuştur. Analiz sonuçlarına göre, tüm ölçek maddeleri toplam varyansın %62.80'ini açıklamıştır. Ayrıca, her bir boyutta yer alan maddelerin faktörlere yüksek değerlerle yüklendiği görülmüştür. Böylece 38 maddeden ve altı faktörden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Ölçeğin alt boyutları, *uzlaşma*, *baskınlık*, *boyun eğme*, *uzaklaşma*, *kaçınma* ve *etkileşimsel tepkisellik* olarak adlandırılmıştır. Özgün ölçeğin etkileşimsel tepkisellik boyutunda yer alan “Partnerimle çatışmak bana çok acı verir” maddesi, diğer maddelere oranla madde-toplam korelasyon katsayısının çok düşük olması ($r = .17$) ve bu maddenin silinmesi durumunda güvenirlik katsayısının artması nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, özgün ölçeğin etkileşimsel tepkisellik boyutunda yer alan “Çatışma yaşadığımızda, partnerime sözel olarak saldırırım.” maddesi Türkçe formda baskınlık boyutunda yer almıştır. Etkileşimsel tepkisellik boyutu altında duygusal değişkenliği ifade eden bu madde, sözel saldırganlık aracılığıyla baskınlık kurmayı da beraberinde getirebileceği için kavramsal olarak uygun bulunarak baskınlık boyutunda değerlendirilmiştir. RPÇÖ'nün güvenirliğini belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları .76 (etkileşimsel tepkisellik) ve .94 (uzlaşma) arasında değişmektedir. Ayrıca, ölçeğin .73 ile .91 arasında değişen iki yarım güvenirlik katsayılarının da oldukça yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu katsayıların ölçeğin güvenirliği açısından oldukça iyi değerler olduğu söylenebilir.

RPÇÖ alt ölçeklerinin, RİÇÇSÖ alt ölçekleri ile ilişkisine bakıldığında, benzer alt boyuta sahip RİÇÇSÖ'nün alt boyutları ile korelasyonlar beklendik yönde çıkmıştır. RPÇÖ'nün uzlaşma boyutunun, RİÇÇSÖ'nün olumlu çatışma çözme ile pozitif yönde güçlü, olumsuz çatışma çözme ile negatif yönde güçlü bir ilişkisinin olduğu görülmüştür. RPÇÖ'nün baskınlık ve etkileşimsel tepkisellik boyutunun ise aynı değişkenlerle zıt yönde güçlü ilişkili olduğu gözlenmiştir. Bu bulgular Türk kültüründe uzlaşmanın açık bir biçimde yapıcı, baskınlık ve etkileşimsel tepkiselliğin ise yıkıcı olarak değerlendirildiğine işaret etmektedir.

RPÇÖ'nün boyun eğme alt boyutu değerlendirildiğinde baskınlık ve etkileşimsel tepkisellik boyutu ile benzer ilişkiler gözlenmiştir. RPÇÖ'nün boyun eğme boyutu, RİÇÇSÖ'nün olumlu çatışma çözme boyutu ile negatif korelasyon, olumsuz çatışma çözme, geri çekilme ve boyun eğme boyutu ile pozitif

korelasyon göstermiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak boyun eğmenin yıkıcı bir strateji olarak işlev gördüğü öne sürülebilir.

RPÇÖ'nün kaçınma boyutunun ise RİÇÇSÖ'nün olumsuz çatışma çözme boyutu ile negatif yönde, boyun eğme ve geri çekilme ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmamızda kaçınma arttıkça, uzlaşma ve boyun eğmenin arttığı, baskınlığın ve etkileşimsel tepkiselliğin ise azaldığı görülmüştür. Bu bulgular, Türk kültüründe kaçınmacıların, çatışma sırasında baskın olmak yerine daha çok partnerinin isteklerine boyun eğen ve bu yolla partneriyle uzlaşan bireyler olarak tanımlanabileceğini göstermektedir.

RPÇÖ'nün uzaklaşma boyutunda yer alan maddeler uzaklaşmanın yapıcı bir işlev olabileceğini öne sürmektedir. Ancak bu strateji, RİÇÇSÖ'nün boyun eğme ve geri çekilme boyutu ile pozitif yönde ilişkiliyken olumlu ya da olumsuz çatışma stilleri ile ilişki göstermemiştir. Bu sonuçlar uzaklaşmanın yapıcı işlevi hakkında şüphe uyandırmaktadır. Ayrıca RPÇÖ'nün boyun eğme ve etkileşimsel tepkisellik boyutu ile pozitif korelasyon göstermesi uzaklaşmanın yıkıcı bir strateji olabileceğine işaret etmektedir.

Özetle ölçeğin faktör yapısı, faktörlerin özdeğerleri, maddelerin faktör yükleri, ölçeğin iç tutarlık katsayısı ve RİÇÇSÖ (Özen ve ark., 2016) ile olan yüksek korelasyonu göz önüne alındığında ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini destekleyen güçlü bulgulara ulaşılmıştır. Ayrıca uzlaşmanın ve kaçınmanın yapıcı olarak işlev gördüğüne ve baskınlık, boyun eğme, uzaklaşma ve etkileşimsel tepkiselliğin yıkıcı olarak işlev gördüğüne dair kanıtlar elde edilmiştir. Ancak ölçeğin 38 maddelik son halinin faktör yapısını doğrulamak, geçerlik/güvenirliğine ve hangi stratejilerin yapıcı hangi stratejilerin yıkıcı olduğuna daha çok destek bulmak amacıyla yeni bir örneklem ile ikinci bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

İkinci Çalışma

Yöntem

Katılımcılar

Çalışmada flört ilişkisi olan 236 (%70.2), sözlü 20 (%6) ve evli 80 (%23.8) olmak üzere toplam 336 kişiden veri toplanmıştır. Kadınların yaş ortalaması 26.73 (n=244, S=9.77), erkeklerin yaş ortalaması ise 33.21'dir (n=92, S=11.92). Katılımcıların ilişki süreleri 1 ay ile 55 yıl arasında değişmektedir (Ort.=61.34 ay, S=99.10 ay). Katılımcıların %47'si lise, %42.9'u lisans, %4.5'i lisansüstü, %3'ü ortaokul ve %2.7'si ilkokul mezunudur. Algıladıkları ekonomik sınıf sorulduğunda katılımcıların %45.5'i kendilerini orta, %19.9'u alt, %17.3'ü üst-orta, %3.3'ü üst ve %14'ü diğer ekonomik sınıfa ait olarak belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Romantik Partner Çatışma Ölçeği (RPÇÖ): İlk çalışmada araştırmacılar tarafından uyarlanan, 38 madde ve 6 alt boyuttan oluşan (uzlaşma, baskınlık, boyun eğme, uzaklaşma, kaçınma ve etkileşimsel tepkisellik) RPÇÖ, ikinci çalışmada ölçeğin doğruluk analizini yapmak amacıyla katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcılar ölçek maddelerine ne derece katıldıklarını beş dereceli ölçek üzerinden belirtmişlerdir (1=Hiç katılmıyorum, 5=Çok katılıyorum). Ölçekten alınan yüksek puanlar ilgili boyutun davranışlarının sıklıkla yapıldığını göstermektedir.

İlişki İstikrarı Ölçeği (İİÖ): İİÖ, Rusbult ve arkadaşları (1998) tarafından Yatırım Modeli Ölçeği (Investment Model Scale) temel alınarak geliştirilmiştir. Ölçek, ilişki doyumu, ilişki yatırımı, seçeneklerin niteliğini değerlendirme olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu üç alt boyutun ilk beş maddesi dört dereceli Likert tipi (1=Tamamen yanlış, 4=Tamamen doğru); son beş maddesi dokuz dereceli Likert tipi

(1=Tamamen yanlış, 9=Tamamen doğru) puanlanmaktadır. Bu alt boyutlarda, ilk beş madde son beş maddenin ölçme kalitesini artırmak amacıyla uygulanmaktadır. Rusbult ve arkadaşları (1998) tüm maddelerin uygulanmasını fakat analizlerin her boyut için son beş madde ile yürütülmesini önermektedir. Yani, ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlama ilişkisi doyumu için 2 ile 6. maddeler arası; seçeneklerin niteliğini değerlendirme için 2 ile 6. maddeler arası; ilişki yatırımı için 2 ile 6. maddeler arası toplanıp madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Yapılan üç ayrı çalışmada alt ölçeklerin Cronbach alfa iç tutarlık katsayılarının ilişki doyumu için .92 ile .95, seçeneklerin niteliğini değerlendirme için .82 ile .88 ve ilişki yatırımı için .82 ile .84 arasında değiştiği görülmüştür (Rusbult ve ark., 1998). Ölçek Türkçeye Büyükşahin ve arkadaşları (2005) tarafından uyarlanmıştır. Yapılan faktör analizinde ölçeğin orijinalinde olduğu gibi üç faktör altında toplandığı görülmüştür. İİÖ'nün alt ölçeklerinin Cronbach alfa katsayıları ilişki doyumu için .90, seçeneklerin niteliğini değerlendirme için .84 ve ilişki yatırımı için .84'tür. Alt ölçeklerin iki yarım güvenirlik katsayıları sırasıyla .84, .71 ve .78'dir.

Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form (LAS): LAS, bireylerin aşka yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Hendrick ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilmiştir. Lee'nin (1973) aşk sınıflandırmasını temel alarak tutkulu aşk (eros), özgeci aşk (agape), sahiplenici aşk (mania) oyun gibi aşk (ludus), arkadaşça aşk (storge) ve mantıklı aşk (pragma) olmak üzere altı farklı aşk biçimini ele alan beş dereceli Likert tipi 24 maddelik bu ölçek, daha önceden Hendrick ve Hendrick (1986, 1990) tarafından geliştirilen 42 maddelik Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeğinin kısa formudur. Ölçekten altı ayrı puan elde edilmekte ve bir alt ölçekteki puanın artması, o aşk biçiminin tercih edildiği anlamına gelmektedir. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach alfa güvenirlik katsayılarının üç ayrı çalışmada, .62 ile .88 arasında olduğu belirlenmiştir. Ölçek Türkçeye Büyükşahin ve Hovardaoğlu (2004) tarafından uyarlanmıştır. Yapılan faktör analizinde ölçeğin orijinalinde olduğu gibi altı faktörden oluştuğu görülmüştür. LAS Kısa Formunun alt ölçeklerinin Cronbach alfa içtutarlılık katsayıları tutkulu aşk için .69, özgeci aşk için .80, sahiplenici aşk için .51, oyun gibi aşk için .47, arkadaşça aşk için .77 ve mantıklı aşk için .63 olarak bulunmuştur.

İşlem

Araştırma için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Etik Kurulu'ndan (01.06.2021 tarihli, 2021/06 sayılı toplantı, protokol no. 2021/208) gerekli izinler alındıktan sonra katılımcılara Surveey programı kullanılarak çevrimiçi ulaşılmıştır. Ölçekler sunulmadan önce katılımcılara bilgilendirilmiş onam metni sunulmuş ve araştırmaya katılmayı kabul eden kişiler ile uygulamaya devam edilmiştir. Bu katılımcılardan ilişkisi olduğunu (flört, sözlü/nişanlı ya da evli) bildirenler araştırmaya dahil edilmiştir. Ölçeklerin yanıtlanması yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

İkinci Çalışma

Bulgular

Doğrulamalı faktör analizi

Faktör analizi sonucunda elde edilen yapıyı doğrulamalı faktör analizinin ne derece destekleyeceği merak edilmiş ve RPÇÖ'nün altı boyutu doğrulamalı faktör analizi ile incelenmiştir. İlk analizler gizil değişkenler birbirleriyle ilişkili tutularak gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sonucunda elde edilen model uyum indeksleri Tablo 4'te verilmiştir [χ^2 (df=650, n=336)=1444.36, $p < .01$, $\chi^2/df=2.22$, AGFI = .79, NNFI = .81, CFI = .88, RMSEA = .06]. Önerilen modifikasyon indeksleri uzlaşma alt boyutunda yer alan 10. ve 11. ile 13. ve 14. maddelerin; uzaklaşma alt boyutunda yer alan 26. ve 27. maddelerin ve boyun eğme alt

boyutunda yer alan 38. ve 39. maddelerin hatalarının ilişkili olabileceğine işaret etmiştir. Aynı alt boyut altında olan ve birbirine oldukça benzeyen bu maddeler arasındaki hatalar ilişkilendirildikten sonra model tekrar test edilmiş [χ^2 (df=646, n=336)=1273.64, $p < .01$, $\chi^2/df=1.97$, GFI = .83, AGFI = .81, NFI = .83, CFI = .90, RMSEA = .05] ve eklenen ilişkilerin modeli daha iyi hale getirdiği bulunmuştur [χ^2 fark (4) =170.72, $p < .001$].

Tablo 4

RPÇÖ'nün Altı Faktörlü Yapı için Ki Kare Testi ve Uyum İndeksleri

	χ^2	Sd	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	GFI	AGFI
Model 5. Altı Faktörlü Model (4 hata ilişkilendirmesi)	1273.64	646	1.97	.05	.90	.83	.83	.81
Model 4. Altı Faktörlü Model (3 hata ilişkilendirmesi)	1309.63	647	2.02	.05	.90	.82	.83	.80
Model 3. Altı Faktörlü Model (2 hata ilişkilendirmesi)	1347.13	648	2.08	.06	.89	.82	.82	.80
Model 2. Altı Faktörlü Model (1 hata ilişkilendirmesi)	1392.80	649	2.11	.06	.89	.81	.82	.79
Model 1. Altı Faktörlü İlk Model	1444.36	650	2.22	.06	.88	.80	.81	.79

Bunun yanı sıra, son modele ilişkin AIC (1463.64) ve CAIC (1921.30) değerlerinin, bağımsızlık modeli (sırasıyla 7514.44 ve 7598.49) ve doymuş model değerlerinden (sırasıyla 1482 ve 5051.48) daha düşük olması da modelin geçerli bir uyum iyiliğinin olduğunu göstermektedir. Tablo 4, bu indeksleri karşılaştırmalı olarak vermektedir. Doğrulamalı faktör analizinin sonuçları ve her bir maddenin aldığı yükler Tablo 5'te verilmiştir. Modeldeki tüm standartlaştırılmış faktör yükleri istatistiksel olarak anlamlıdır. Tablo 5'te görüldüğü gibi standardize edilmiş faktör yükleri uzlaşma için .59-.81, baskınlık için .46-.83, boyun eğme için .42-.91, uzaklaşma için .49-.90, kaçınma için .68-.87 ve etkileşimsel tepkisellik için .60-.83 arasında değişmektedir.

Tablo 5

RPÇÖ Doğrulamalı Faktör Analizi Standardize Edilmiş Faktör Yükleri

1. Uzlaşma	2. Baskınlık	4. Boyun Eğme	3. Uzaklaşma	5. Kaçınma	6. Etkileşimsel Tepkisellik
M1 .71	M22 .46	M35 .88	M24 .83	M15 .68	M18 .61
M2 .74	M29 .83	M36 .91	M25 .90	M16 .87	M19 .71
M3 .66	M30 .82	M37 .42	M26 .49	M17 .85	M20 .83
M4 .62	M31 .78	M38 .57	M27 .53		M23 .60
M5 .76	M32 .71	M39 .64	M28 .62		
M6 .60	M33 .75				
M7 .70	M34 .63				
M8 .59					
M9 .61					
M10 .65					
M11 .76					
M12 .81					
M13 .80					

Ölçüt Geçerliği

İlk çalışmada RPCÖ'nün ölçüt geçerliği aynı değişkeni ölçen benzer başka bir ölçek (RİÇÇSÖ, Özen, 2016) ile test edilmiş ve geçerliği yüksek bulunmuştur. İkinci çalışmada ise, alan yazında ilişkili oldukları bulunduğu için ilişki istikrarını ölçen İİÖ ile aşk tutumlarını ölçen LAS'ın ilişkisine bakarak ölçeğin ölçüt geçerliği test edilmiştir. Bu ilişkiler Tablo 6'da verilmiştir. RPCÖ'nün alt boyutlarına bakıldığında, beklenildiği gibi ilişki doyumunun uzlaşma çözüm stili ile pozitif; baskınlık, boyun eğme ve etkileşimsel tepkisellik çatışma stilleri ile negatif yönde anlamlı bir ilişki gösterdiği bulunmuştur. Yine beklenildiği gibi seçeneklerin niteliğini değerlendirmenin baskınlık, uzaklaşma ve etkileşimsel tepkisellik çatışma stilleri ile pozitif; uzlaşma çözüm stili ile negatif yönde anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Ayrıca ilişki yatırımının uzlaşma, baskınlık, boyun eğme ve kaçınma çatışma stilleri ile pozitif yönde anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur (Korelasyonlar -.39 ile .59 arasında değişmektedir).

Tablo 6

RPCÖ Alt Ölçekleri ile İlişki İstikrarı ve Aşk Biçimleri Arasındaki Korelasyonlar

	Uzlaşma	Baskınlık	Boyun Eğme	Uzaklaşma	Kaçınma	Etkileşimsel Tepkisellik
İlişki İstikrarı						
İlişki doyumu	.59**	-.18**	-.19**	-.07	.09	-.39**
Seçeneklerin niteliğini değerlendirme	-.12*	.20**	.06	.16**	.01	.26**
İlişki yatırımı	.18**	.12*	.22**	-.06	.20**	.04
Aşk Tutumları						
Özgeci	.20**	.01	.35**	-.21**	.24**	.01
Arkadaşça	.14**	-.10	.01	.12*	.13*	-.12*
Tutkulu	.45**	-.16**	-.14*	-.05	.11*	-.37**
Mantıklı	-.04	.22**	.13*	.12*	.15**	.17**
Oyun gibi	-.04	.28**	.18**	.09	.13*	.25**
Sahiplenici	.05	.18**	.25**	-.09	.12*	.09

* $p < .05$, ** $p < .01$

Çatışma stratejileri ile aşk biçimleri arasındaki korelasyonlar incelendiğinde, uzlaşmanın, özgeci, arkadaşça ve tutkulu aşkla pozitif; baskınlığın, mantıklı, oyun gibi ve sahiplenici aşkla pozitif, tutkulu aşkla negatif; boyun eğmenin özgeci, mantıklı, oyun gibi ve sahiplenici aşkla pozitif, tutkulu aşkla negatif; uzaklaşmanın arkadaşça ve mantıklı aşkla pozitif, özgeci aşkla negatif; kaçınmanın tüm aşk biçimleriyle pozitif; etkileşimsel tepkiselliğin mantıklı ve oyun gibi aşkla pozitif, arkadaşça ve tutkulu aşk ile negatif ilişki gösterdiği görülmüştür (Korelasyonlar -.37 ile .45 arasında değişmektedir).

İkinci Çalışma

Tartışma

Birinci çalışmada elde edilen faktör yapısını doğrulamak, ölçeğin geçerlik/güvenirliğine ve hangi stratejilerin yapıcı hangi stratejilerin yıkıcı olduğuna daha çok destek bulmak amacıyla yapılan ikinci çalışmada, doğrulayıcı faktör analizi sonucundaki tüm standartlaştırılmış faktör yükleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İkinci çalışmada ölçüt geçerliğinin saptanmasında, RPCÖ alt ölçeklerinin İlişki İstikrarı

ve Aşka İlişkin Tutumların alt ölçekleri ile ilişkisine bakılmıştır. Elde edilen korelasyon değerleri, ilişki istikrarı için $-.39$ ile $.59$ ve aşka ilişkin tutumlar için, $-.37$ ile $.45$ arasında değişmektedir ve bu değerlerin ölçeğin ölçüt geçerliliği için yeterli olduğu söylenebilir. Çatışma çözme biçimleri ve ilişki istikrarı arasındaki ilişkilere bakıldığında, çatışma sırasında kullanılan uzlaşma tepkisinin ilişki doyumunu artırdığı; baskınlık, boyun eğme ve etkileşimsel tepkiselliğin ise azalttığı görülmektedir. Ayrıca, çatışma durumlarında baskınlık, uzaklaşma ve etkileşimsel tepkisellik tepkileri arttıkça ve uzlaşma tepkileri azaldıkça, olası başka ilişkilere yönelme eğiliminin arttığı görülmektedir. Ek olarak, uzlaşma, baskınlık, boyun eğme ve kaçınma tepkileri ilişki yatırımı ile pozitif yönde ilişkilidir. Alan yazındaki diğer araştırmaların bulgularıyla tutarlı bu sonuçlar, çatışma sırasında yapıcı stratejilerin ilişkiden alınan doyumu artırarak ve ilişkiye bağlı kalınmasını sağlayarak ilişki sürekliliğini desteklediğini göstermektedir (Cramer, 2004; Creasey, 2002; Gottman, 1993; Kurdek, 1994; Meeks ve ark., 1998; Özen ve ark., 2016; Zacchilli ve ark., 2009).

RPCÖ'nün aşk biçimleri ile arasındaki ilişkiler genel olarak değerlendirildiğinde, uzlaşmanın özgeci aşk, arkadaşça aşk ve tutkulu aşk biçimleri ile arasındaki ilişkilerin pozitif yönde, baskınlığın tutkulu aşk ile negatif yönde anlamlı olduğu görülmektedir. Tutkulu aşkın baskınlık dışında, ayrıca boyun eğme ve etkileşimsel tepkisellik ile arasındaki ilişkiler de negatif yönde anlamlıdır. Tutkulu aşkın tersine, oyun gibi aşkın baskınlık, boyun eğme, etkileşimsel tepkisellik ve kaçınma ile arasındaki ilişkiler pozitif yönde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgular alan yazındaki diğer bulgularla tutarlılık göstermektedir (örn., Meeks ve ark., 1998; Richardson ve ark., 1989; Zacchilli ve ark., 2009). Aşk biçimlerinin genel özellikleri dikkate alındığında, ilişkilerine değer veren bireylerin, partneriyle çatışmaya ilişkiyi geliştirecek şekilde tepki verdikleri; ilişkisini daha az önemli gören bireylerin ise çatışmayı daha az yapıcı bir şekilde ele aldıkları ileri sürülebilir. Özgeci aşk biçimi olanlar ilişkilerinde verici, bağışlayıcı, destekleyici ve anlayışlı olma eğilimindeyken, tutkulu aşklar için fiziksel çekicilik, ilişkide güvende olma ve duygusal bağlılık önemlidir. Arkadaşça aşkta ise yoğun tutku olmasa da ilgilerin paylaşımı, uyum ve benzerlik ön plandadır. Özgeci, arkadaşça ve tutkulu aşklar ilişkilerine yönelik olumlu duygular hissettiklerinden, çatışma durumlarında ilişkiyi geliştirecek şekilde davranarak uzlaşmacı bir tutum sergilerken, baskınlık gibi yıkıcı çatışma stratejilerinden de kaçınmaktadırlar. Diğer yandan duygusallığın ve bağlanmanın düşük, cinselliğin ön planda olduğu ve kısa süreli ilişkileri tanımlayan oyun gibi aşk biçimine sahip çiftlerin, daha çok baskınlık ve etkileşimsel tepkisellik gibi yıkıcı çatışma biçimlerini kullanma eğiliminde oldukları görülmektedir. Çatışma çözme biçimlerinin ilişki sürekliliği ve aşk biçimleri ile ilişkisi konusundaki bulguların daha önceki çalışmalarla tutarlılığı, RPCÖ'nün ölçüt geçerliliği için bir kanıttır.

Genel Tartışma ve Sonuç

Alan yazında çatışmanın etkili bir biçimde yönetilmesinin, romantik ilişkilerin niteliği açısından önemli olduğuna ilişkin bulgular çatışma çözme biçimlerinin çok yönlü ve kapsayıcı bir biçimde ölçülmesini önemli olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle bu çalışmada Zacchilli ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen Romantik Partner Çatışma Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır. Bu amaçla iki ayrı çalışma yapılmıştır. İlk çalışmada yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçları özgün formla tutarlı olarak ölçeğin altı faktörlü bir yapısının olduğunu ortaya koymuştur. Bu boyutlar, *uzlaşma*, *baskınlık*, *boyun eğme*, *uzaklaşma*, *kaçınma* ve *etkileşimsel tepkisellik* olarak adlandırılmıştır. Ayrıca uzlaşmanın ve kaçınmanın yapıcı olarak işlev gördüğüne ve baskınlık, boyun eğme, uzaklaşma ile etkileşimsel tepkiselliğin yıkıcı olarak işlev gördüğüne dair kanıtlar elde edilmiştir.

Hatırlanacağı gibi Zacchilli ve arkadaşları (2009) uzlaşmayı açık bir biçimde yapıcı, baskınlık ve etkileşimsel tepkiselliği ise yıkıcı olarak tanımlamış, boyun eğmenin daha çok yıkıcı olabildiğini, kaçınma ve uzaklaşmanın ise yapıcı ya da yıkıcı olduğunun tartışmalı olduğunu belirtmişlerdi. Birinci çalışmada uzlaşmanın ve kaçınmanın yapıcı olarak işlev gördüğüne ve baskınlık, boyun eğme, uzaklaşma ve etkileşimsel tepkiselliğin yıkıcı olarak işlev gördüğüne dair kanıtlar elde edilmişti. İkinci çalışmada elde edilen bulgular değerlendirildiğinde çatışma sırasında uzlaşmacı davranan bireylerin ilişki doyumlarının ve ilişkilerine yaptıkları yatırımların daha yüksek olduğu ve olası başka ilişkileri değerlendirmeye daha az eğilimli oldukları görülmektedir. Ayrıca baskınlık ve etkileşimsel tepkisellik arttıkça ilişki doyumu azalırken, başka ilişkiye yönelme ihtimali artmaktadır. Tüm bunlara ek olarak tutkulu aşk yaşayanların baskınlık ve etkileşimsel tepkisellik davranışlarından kaçınma, oyun gibi aşk yaşayanların ise bu yönde tepkiler verme eğiliminde oldukları görülmüştür. Benzer şekilde, boyun eğme tepkileri arttıkça ilişki doyumunun azaldığı, tutkulu ve özgeci aşıklar boyun eğme tepkilerinden kaçınırken oyun gibi aşk yaşayanların bu yönde tepkiler verdiği görülmüştür. Bu bulgular Türk kültüründe uzlaşmanın açık bir biçimde yapıcı, boyun eğme, baskınlık ve etkileşimsel tepkiselliğin ise daha çok yıkıcı olarak değerlendirildiğine işaret etmektedir. Uzlaşma, baskınlık, boyun eğme ve etkileşimsel tepkisellik ile ilgili bulgularımız, Zacchilli ve arkadaşlarının (2009) bulgularıyla örtüşmektedir.

Bununla birlikte, Zacchilli ve arkadaşlarının (2009) çalışmasında yapıcı mı yıkıcı mı olduğu açık bir biçimde belirlenemeyen uzaklaşmanın, kültürümüzde yıkıcı olarak değerlendirildiği görülmektedir. Uzaklaşma tepkileri arttıkça başka ilişkiye yönelme ihtimalinin arttığı ve arkadaşça aşk yaşayanların uzaklaşma tepkilerinden kaçındıkları görülmüştür. Ayrıca birinci çalışmada bahsedildiği üzere uzaklaşma RPÇÖ'nün boyun eğme ve etkileşimsel tepkisellik boyutu ile pozitif yönde ilişkilidir. Bu sonuç, uzaklaşmanın duygusal uzaklaşmaya ve yalnızlığa yol açarak ilişkilerde olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına yol açıyor olabileceğini düşündürmektedir. Alan yazında uzaklaşmanın yapıcı ya da yıkıcı olmasının nasıl kullanıldığına bağlı olarak değiştiği ve aralarındaki çatışmayı kendi başlarına yönetemeyen çiftler için başlangıç stratejisi olarak işe yarayabildiği belirtilmektedir (bkz., Zacchilli ve ark., 2009). Bu nedenle çalışmamızda ortaya konulan uzaklaşmanın yıkıcı etkilerinin, sorunun büyüklüğü, uzaklaşma sonrası soruna yeniden dönülüp dönülmediği, ne kadar süre sonra dönüldüğü, çatışmanın olumlu mu olumsuz mu çözümlendiği ve çiftlerin bu sürece ilişkin algıları vb. durumlar açısından değişen yönlerinin incelenmesi gerekmektedir.

Zacchilli ve arkadaşlarının (2009) çalışmasında yapıcı mı yıkıcı mı olduğu açık bir biçimde belirlenemeyen kaçınma bizim çalışmamızda daha çok yapıcı olarak ortaya çıkmıştır. Hatırlanacağı gibi Birinci çalışmada kaçınmanın yapıcı bir strateji olduğuna dair kanıtlar elde edilmişti. Benzer şekilde ikinci çalışmada da kaçınmanın hem ilişki yatırımıyla hem de özgeci, arkadaşça ve tutkulu aşkla ilişkisinin pozitif yönde anlamlı olması, kaçınmanın yapıcı olarak algılandığının diğer bir kanıtıdır. Bu bulgular Türkiye'de yapılan diğer çalışmalarla da uyumlu gözükmektedir. Bu çalışmalarda, "çatışmadan kaçınma ancak partnerine bağlı kalarak ve problemin geçmesini ümit ederek beklemeyi içeren edilgen ve yapıcı bir tarz" olarak tanımlanan (Taluy, 2018, s. 37) bağlılık boyutunun, kaçınma ile örtüştüğü ve Türk kültüründe ilişki doyumunu ve ilişki sürekliliğini destekleyen yapıcı bir tarz olarak değerlendirildiği görülmektedir (Gürce, 2015; Taluy ve Büyükşahin Sunal, 2016). Gottman'ın da (1993) belirttiği gibi, kaçınmacı bireyler sabır ve zamanın işe yarayabileceği düşüncesiyle çatışma ile yüzleşmeyi tercih etmiyor olabilirler ve bunun uzun süreli ilişkilerde yapıcı etkisi olabilir. Bununla birlikte, çatışma sırasında kaçınma süregelen olduğunda sorunun büyüklüğüne bağlı olarak sonuçlarının olumsuz olabileceği akılda tutulmalıdır. Tüm bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, uzlaşmanın açık bir biçimde yapıcı, baskınlık, etkileşimsel tepkisellik ve boyun

eğmenin yıkıcı; uzaklaşmanın daha çok yıkıcı ve kaçınmanın yapıcı olarak sınıflandırılabilceği görülmektedir.

RPÇÖ'nün Türkçeye uyarlanması çalışmasında birtakım sınırlılıklar da bulunmaktadır. Araştırmanın her iki örnekleminde de ilişki türü açısından daha çok flört ilişkisi olan, cinsiyet açısından ise daha çok kadın katılımcılara ulaşılabilmiştir. İleride yapılacak çalışmalarda ölçeğin ilişki türü ve cinsiyet açısından daha temsil edici bir örnekleme yeniden incelenmesi alan yazına katkı sağlayacaktır. Ayrıca çatışma çözme stratejilerinin cinsiyet rollerine bağlı değişebileceği dikkate alındığında, gelecekte yapılacak çalışmalarda çatışma çözme stratejilerinin cinsiyet ve cinsiyet rolleri açısından incelenmesi önemli görünmektedir. Özellikle bağlam, niyet ve bireysel farklılıkların kaçınma, uzaklaşma ve boyun eğmeye olan etkilerinin ele alınmasının, çatışma çözme stratejilerinin yapıcılık-yıkıcılık temelinde daha açık bir biçimde tanımlanabilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sınırlılıklara rağmen RPÇÖ'nün açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonuçlarının tatmin edici düzeyde olması nedeniyle, ölçeğin Türkiye örnekleminde yeterli psikometrik özelliklere sahip olduğu söylenebilir. Çatışma çözme becerilerinin, romantik ilişkilerin niteliği ve sürekliliği bakımından önemi dikkate alındığında, ölçeğin ileride yapılacak olan çalışmalara ve geliştirilecek olan müdahale programlarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Brehm, S. S. (1992). *Intimate relationship*. McGraw-Hill.
- Brickman, P. (1974). Role structures and conflict relationships. P. Brickman (Ed.), *Social conflict: Readings in rule structures and conflict relationships* (s. 1-33) içinde. Heath.
- Büyüksahin, A. ve Hovardaoğlu, İ. S. (2004). Çiftlerin aşka ilişkin tutumlarının Lee'nin çok boyutlu aşk biçimleri kapsamında incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19(54), 59-72.
- Büyüksahin, A., Hasta, D. ve Hovardaoğlu, İ. S. (2005). İlişki İstikrarı Ölçeği (İİÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 25-35.
- Cramer, D. (2000). Relationship satisfaction and conflict style in romantic relationships. *The Journal of Psychology*, 134(3), 337-341. <https://doi.org/10.1080/00223980009600873>
- Cramer, D. (2004). Emotional support, conflict, depression, and relationship satisfaction in a romantic partner. *The Journal of Psychology*, 138(6), 532-542. <https://doi.org/10.3200/JRLP.138.6.532-542>
- Creasey, G. (2002). Associations between working models of attachment and conflict management behavior in romantic couples. *Journal of Counseling Psychology*, 49(3), 365-375. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.49.3.365>
- Ergül, A. ve Güre, A. (2012, July, 22-27). *Perceived economic strain and parent-adolescent relationships: The adolescent's and parents' perspective* [Oral presentation]. 30th International Congress of Psychology, Cape Town, Güney Afrika.
- Ergül Topçu, A. ve Güre, A. (2021). Olumsuz yaşam olayları, anne-ergen ilişkisi ve ergen uyumu arasındaki ilişkiler: Bir izleme çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 36(87), 106-130. DOI: 10.31828/tpd1300443320191030m000030.
- Fincham, F. D. (2003). Marital conflict: Correlates, structure, and context. *Current Directions in Psychological Science*, 12(1), 23-27. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.01215>
- Fincham, F. D. ve Beach, S. R. (1999). Conflict in marriage: Implications for working with couples. *Annual Review of Psychology*, 50(1), 47-77. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.50.1.47>

- Gottman, J. M. (1993). The roles of conflict engagement, escalation, and avoidance in marital interaction: A longitudinal view of five types of couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61(1), 6-15. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.61.1.6>
- Gottman, J. M. ve Krokoff, L. J. (1989). Marital interaction and satisfaction: A longitudinal view. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(1), 47-52. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.57.1.47>
- Gottman, J., Markman, J. ve Notarius, C. (1977). The topography of marital conflict: A sequential analysis of verbal and nonverbal behavior. *Journal of Marriage and the Family*, 39, 461-477. <https://doi.org/350902>
- Grych, J. H. ve Fincham, F. D. (1990). Marital conflict and children's adjustment: A cognitive-contextual framework. *Psychological Bulletin*, 108(2), 267-290. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.108.2.267>
- Gürcan, T. (2015). *İlişkisel belirsizlik: İlişki doyumu, romantik ilişkilerde gelecek zaman yönelimi ve çatışma çözme tepkileri arasındaki ilişkiler* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Hendrick, C. ve Hendrick, S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 392-402. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.50.2.392>
- Hendrick, C. ve Hendrick, S. (1990). A Relationship-specific version of the Love Attitudes Scale. *Journal of Social Behavior and Personality*, 5, 239-254.
- Hendrick, C., Hendrick, S. S. ve Dicke, A. (1998). The Love Attitudes Scale: Short form. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(2), 147-159. <https://doi.org/10.1177/0265407598152001>
- Hendrick, S. S. (2016). Çatışma ve Kötüye Kullanma. A. Dönmez ve A. Büyükşahin Sunal (Çev. Ed.) ve A. Dönmez, A. Büyükşahin Sunal, I. Çoklar, M. Güler ve N. Taluy (Çev.). *Yakın İlişkiler Psikolojisi*. (Gözden geçirilmiş yeni basım, s. 137-160) içinde. Nobel Akademik Yayıncılık.(Orijinal eserin yayın tarihi 2004, 1. Baskı).
- Hirschman, A. O. (1970). *Exit, Voice, and loyalty: Responses to decline in firms, organizations, and states*. Harvard University Press.
- Hünler, O. S. ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.
- Kelley, H. H., Berscheid, E., Christensen, A., Harvey, J. H., Huston, T. L., Levinger, G., McClinton, E., Peplau, L. A. ve Peterson, D. R. (1983). *Close relationships*. Freeman.
- Kiecolt-Glaser, J. K. ve Wilson, S. J. (2017). Lovesick: How couples' relationships influence health. *Annual Review of Clinical Psychology*, 13, 421-443. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032816-045111>
- Kilmann, R. H. ve Thomas, K. W. (1977). Developing a forced-choice measure of conflict-handling behavior: The "MODE" instrument. *Educational and Psychological Measurement*, 37(2), 309-325. <https://doi.org/10.1177/001316447703700204>
- Kurdek, L. A. (1994). Conflict resolution styles in gay, lesbian, heterosexual nonparent, and heterosexual parent couples. *Journal of Marriage and The Family*, 56(3), 705-722. <https://doi.org/352880>
- Lee, J. A. (1973). *The colors of love: An exploration of the ways of loving*. New Pres.
- Meeks, B. S., Hendrick, S. S. ve Hendrick, C. (1998). Communication, love and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(6), 755-773. <https://doi.org/10.1177/0265407598156003>
- Özen, A., Engin, S. S. ve Uğurlu, N. S. (2016). Conflict Resolution Styles Scale in Romantic Relationship; The Validity and Reliability Study. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 4(7), 1-19. <https://doi.org/10.7816/nesne-04-07-01>

- Richardson, D. R., Hammock, G. S., Lubben, T. ve Mickler, S. (1989). The relationship between love attitudes and conflict responses. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 8(4), 430-441. <https://doi.org/10.1521/jscp.1989.8.4.430>
- Rusbult, C. E. ve Zembrodt, I. M. (1983). Responses to dissatisfaction in romantic involvements: A multidimensional scaling analysis. *Journal of Experimental Social Psychology*, 19(3), 274-293. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(83\)90042-2](https://doi.org/10.1016/0022-1031(83)90042-2)
- Rusbult, C. E., Martz, J. M. ve Agnew, C. R. (1998). The Investment Model Scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5, 357-391. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1998.tb00177.x>
- Şahin, N. H., Basım, H. N. ve Çetin, F. (2009). Kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarında kendilik algısı ve kontrol odağı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(2), 153-163.
- Taluy, N. (2018). İkili İlişkilerde Çatışma Çözme Tepkileri Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik sınama çalışması. *Studies in Psychology*, 38(1), 33-51. <https://doi:10.26650/SP399410>
- Taluy, N. ve Büyükşahin Sunal, A. (2016). Yapıcı ve yıkıcı çatışma çözme tepkilerinin karşılıklı etkileşiminin ilişki doyumu üzerindeki etkileri. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5163-5173. <https://doi:10.14687/jhs.v13i3.4061>
- Uğurlu, O. (2003). *Evli çiftlerde cinsiyet ayrımına ilişkin tutumlar, çatışma yönetimi biçimleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Zacchilli, T. L., Hendrick, C. ve Hendrick, S. S. (2009). The romantic partner conflict scale: A new scale to measure relationship conflict. *Journal of Social and Personal Relationships*, 26(8), 1073-1096. <https://doi.org/10.1177/0265407509347936>